

Gyermekevédelmi szabályok a médiajogban

Vannak-e speciális törvényi szabályok a kiskorúak védelme érdekében az elektronikus médiumok területén?

Igen, a sajtótörvény (2010. évi CIV. sz. tv.) és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló törvény (2010. évi CLXXXV. sz. törvény) számos rendelkezést tartalmaz erre nézve.

Miért láthatóak életkori ajánlást jelző piktogramok sok televíziós csatorna műsorában?

A törvény kötelezi a hagyományos televíziós csatornákat, hogy szinte valamennyi, közzétett műsorszámot a korhatár szerinti ajánlások szerinti kategóriák valamelyikébe sorolja.

Milyen kategóriák vannak és melyik mit jelent?

A törvény hat kategóriát ír elő:

Azt a műsorszámot, amely korhatárra tekintet nélkül megtekinthető vagy meghallgatható, nem kell külön jelzéssel ellátni.

6 Azt a műsorszámot, amely hat éven aluliakban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, a hat éven aluliak számára nem ajánlott jelzéssel kell ellátni.

12 Azt a műsorszámot, amely tizenkét éven aluliakban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, a tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott jelzéssel kell ellátni.

16 Azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott jelzéssel kell ellátni.

18 Azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, természetes ábrázolása, a tizennyolc éven aluliak számára nem ajánlott jelzéssel kell ellátni.

Azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására, különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz, hagyományos tévéműsorban nem lehet leadni.

Mit jelent a néha feltűnő gyermekfej?

Ezt a piktogramot akkor használhatja a televízió, ha kifejezetten kisgyermekeknek készült, nekik ajánlható műsort sugároz.

Ki sorolja be a műsorokat az életkori ajánlások szerint?

A médiumok kategorizálják saját műsoraikat. A médiahatóság szűrőpróba szerűen ellenőrzi a műsorba kerülést követően a kategorizálás helyességét.

Kinek szól a piktogram?

A jelzés elsősorban a szülőket informálja és segíti abban, hogy a gyerekek ne nézzenek olyan műsorokat, amely károsak lehetnek az egészséges személyiségfejlődésre.

Bármit lehet vetíteni délelőtt vagy délután is?

Nem. A **16** jelzéssel ellátott műsorokat csak este 21 óra után, a **18** jelzéssel ellátott műsorokat csak este 22 óra után lehet vetíteni.

Hogy történhet meg az, hogy nem minden csatorna rakja ki a jelzéseket?

A magyar nyelven (is) sugárzó televíziós csatornák nagyobb része nem Magyarországon van bejegyezve, így rájuk annak az országnak a szabályai vonatkoznak, ahol a műsort készítik, vagy ahonnan sugározzák. Persze azokban az országokban is vannak gyermekek védelmét szolgáló szabályok, de nem pontosan azok, mint nálunk. Egyes csatornákon másfajta jelzések vannak a korhatári ajánlásra, de vannak országok, ahol nem kell kitenni semmilyen jelzést.

A rádióban hogyan teszik ki a jelzést?

A rádióműsorokra is vonatkoznak szabályok, de értelemszerűen ott nem karikával oldják meg a jelzést. Kategorizálni csak a **16** és **18** csoportba tartozó műsorokat kell és azokat, ugyanúgy mint a tévéknél csak este 21, illetve 22 óra után lehet sugározni.

És az internet?

Azokon az internetes honlapokon, amelyek kifejezetten audiovizuális tartalmakat (filmeket, mozgóképet) kínálnak, és a magyar jog alá tartoznak, hatékony műszaki megoldást kell

alkalmazni annak érdekében, hogy a **18** csoportba, illetve a hagyományos tévéken egyáltalán nem sugározható csoportba tartozó műsorszámok a kiskorúak számára ne legyenek elérhetők. A gyakorlatban ez figyelemfelhívással és az életkorra való rákérdezéssel működik.

Mit tehet a Médiatanács a törvényi kötelezettségek teljesülése érdekében?

A Médiatanács kidolgozta a kiskorúak védelme érdekében előírt klasszifikációs ajánlást, ami segíti a médiaszolgáltatókat a törvénynek megfelelő besorolás során. Ez az ajánlás (http://mediatanacs.hu/dokumentum/1456/klasszifikacios_ajanlas_20110719.pdf) persze az érdeklődő szülők, pedagógusok részére is sok információt ad. A Médiatanács reagál a hozzá érkező panaszokra és önmaga is vizsgálja a csatornák működését a gyermekek védelme szempontjából.

És a moziknál?

A mozifilmeket is hasonló életkori kategóriák szerint kell besorolni, és ezt a filmek vetítése előtt fel kell tüntetni.

Érdemes-e ebből a szempontból a videojátékokkal is foglalkozni?

Igen, létezik egy kifejezetten a videojátékok életkori kategorizálását célzó ajánlás, amit a videojáték ipar jelentős európai szereplői önszabályozói jelleggel működtetnek. Ez a rendszer a www.pegi.com honlapon hozzáférhető.

Van-e előírás arra, hogy a nagy televízióknak gyermekműsorokat is kelljen gyártaniuk, leadniuk?

Jelenleg ilyen jellegű törvényi kötelezettség nincs.

Kell-e külön engedély ahhoz, hogy a gyerekeket egy műsorban lefilmezhessék, szereplőként megjeleníthessék?

A kiskorúak személyhez fűződő jogainak gyakorlására a törvényes képviselők, a szülők jogosultak. Hozzájárulásuk nélkül sem felvétel nem készülhet gyerekekről, sem leadni nem lehet felvételt. A gyakorlat szerint a hozzájárulást írásban szokták megadni.